

XIII. ULUSAL VİRAL HEPATİT SİMPOZYUMU

Viral Hepatit Eliminasyonu Sürecinde Özel Hasta Grupları

29 EYLÜL-1 EKİM 2023
Kayseri Şehir Hastanesi

 VHÇG KLİNİK DERNEĞİ VİRAL
HEPATİT ÇALIŞMA GRUBU

HCV'de Kür Tedavisi Sonrası Güncel Epidemiyoloji

Dr. Faruk KARAKEÇİLİ

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi

Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı

29.09.2023 / Kayseri

13.30-14.45

OTURUM 2: Kronik Hepatit C

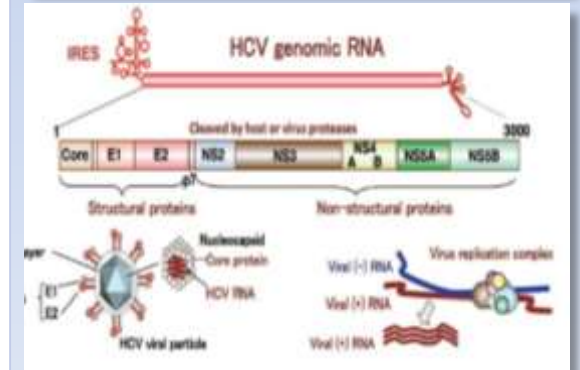
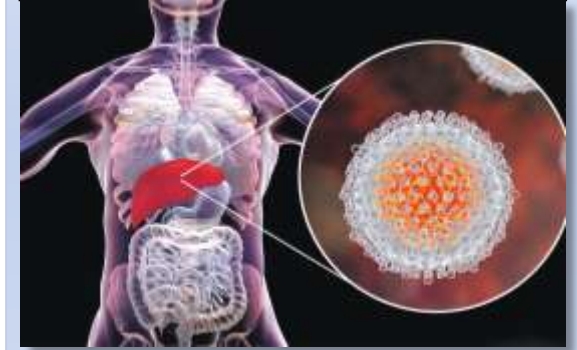
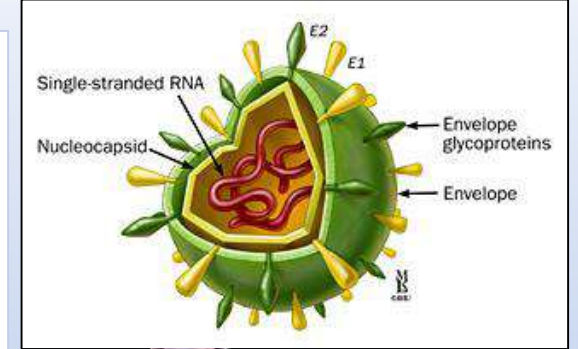
Oturum Başkanı: Yunus GÜRBÜZ

HCV'de Kür Tedavisi Sonrası Güncel Epidemiyoloji
Faruk KARAKEÇİLİ

HCV'de Yeni Hasta Bulunmasında Hızlı Taramalar ve
Ulaşılmayan Gruplar: Ne Yapmalı?
Handan ALAY

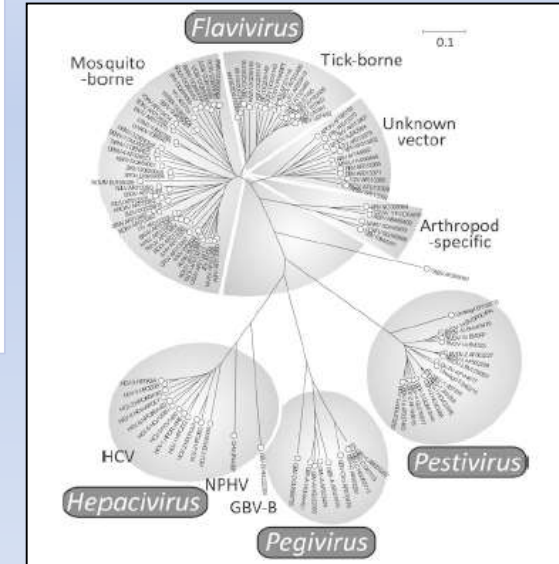
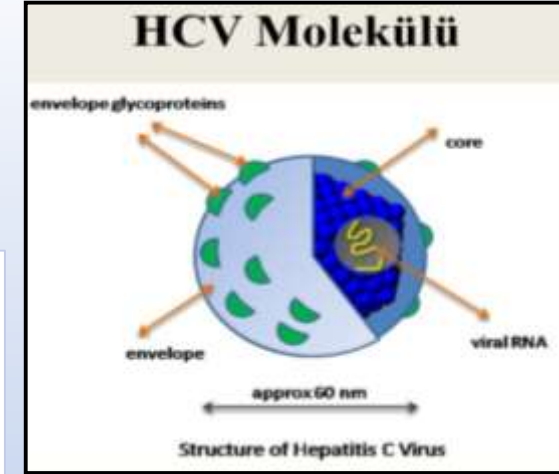
Sunum Planı

- Virus
- Genotipler
- Riskli gruplar
- **Tedavi / kür**
- **Güncel epidemiyoloji**
- Eliminasyon hedefi

HEPATİT C VİRUSU (HCV)

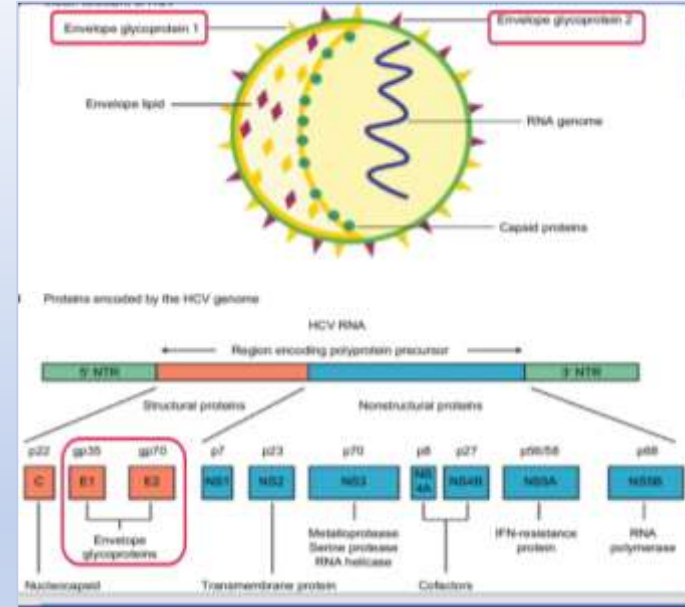
- HCV ilk olarak 1989 yılında post-transfüzyon hepatit etkeni olarak tanımlanmış
- *Flaviviridea* ailesi
- *Hepacivirus* genusu
- Lipid zarflı bir RNA virusu

Scheel TK et al. Nat Med 2013; 19:837-49.
Chayama K, Hayes CN. Viruses 2015;7:5328-5342.

HCV

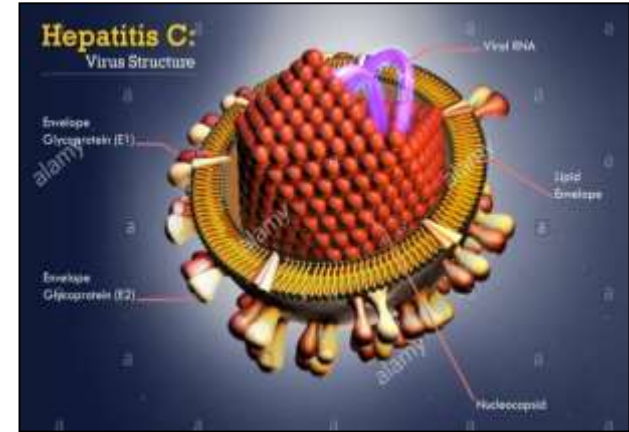
- Genomu 9.6 kb pozitif sarmallı tek iplikçikli RNA içeriyor
  - Tek bir poliprotein
  - 3000 aa içeriyor

- Tanımlanmış 7 farklı GT, >100 subtipi var
  - Genotip 1 en yaygın
  - Genotip 3 ikinci en sık
  - Genotip ve subtipler farklı biyolojik ve klinik özellikler sergiler
  - Genotipler birbirinden nükleotid düzeyinde %30-33
  - Subtipler %20-25 oranında farklılık gösterir

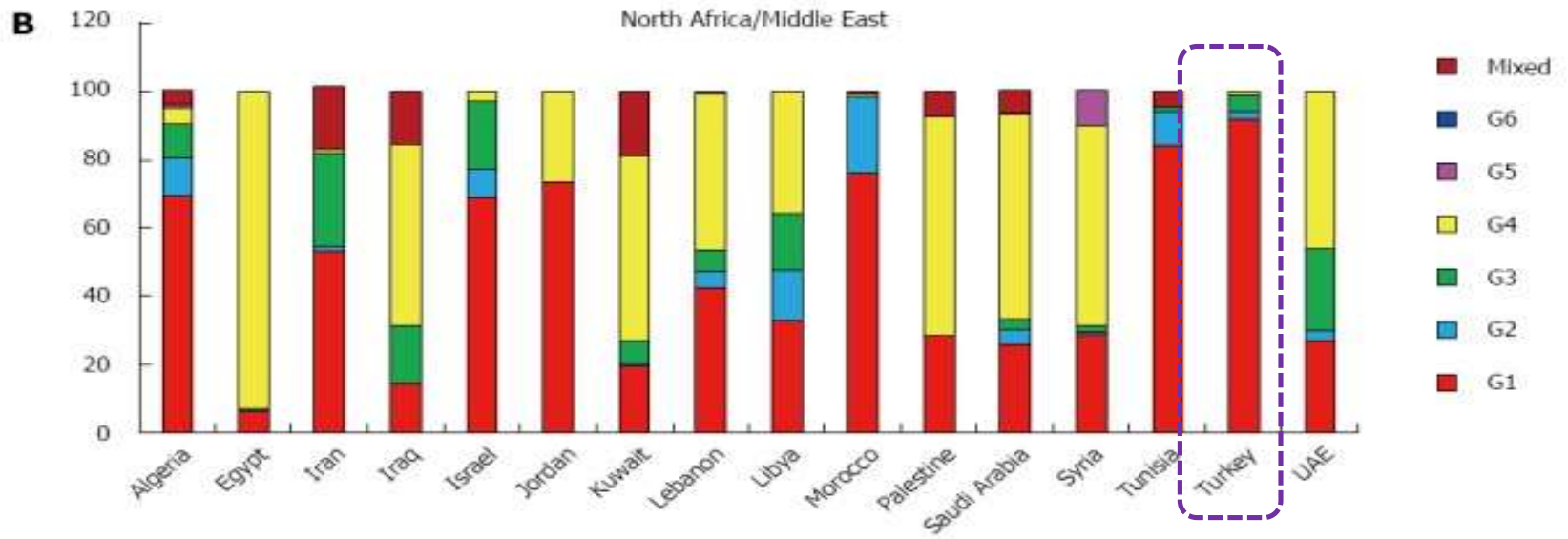
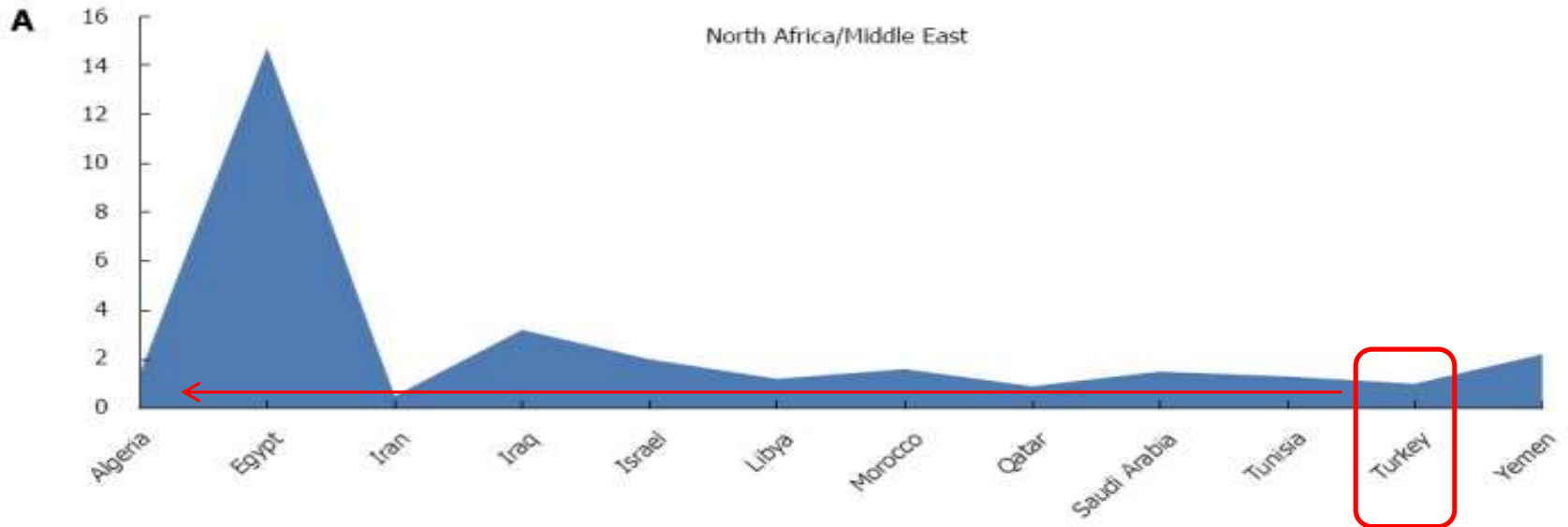
HCV

- HCV replikasyon hızı: 10^{10} - 10^{12} virion/gün,
  - Hepatositlerin sitoplazmasında (KC dışında da replike olabilir)
- Direkt sitopatik etkisi yok
- Yüksek viral replikasyon hızı
  - Viral RNA polimerazın hatalı okunması
  - Viral popülasyonun hızlı farklılaşması
    - ✓ HCV RNA genomunda mutasyon
    - ✓ Türümsülerin birikimi

- Virusun hepatositleri enfekte etmesi
  - HCV antijenlerine karşı **T hücre yanıtı** enfeksiyonun seyrini belirler

HCV-Genotip

Evaluation of Dual Therapy in Real Life Setting in Treatment-Naïve Turkish Patients with HCV Infection: A Multicenter, Retrospective Study

Yunus Gürbüz,¹ Necla Eren Tülek,² Emin Ediz Tütüncü,¹ Süda Tekin Koruk,³ Bilgehan Aygen,⁴ Neşe Demirtürk,⁵ Sami Kınıklı,² Ali Kaya,⁶ Taner Yıldırım,⁷ Kaya Süer,⁸ Fatime Korkmaz,⁹ Onur Ural,¹⁰ Sıla Akhan,¹¹ Özgür Günel,¹² Nazan Tuna,¹³ Şükran Köse,¹⁴ İbak Gönen,¹⁵ Bahar Örmen,¹⁶ Nesrin Türker,¹⁶ Neşe Saltoğlu,¹⁷ Ayşe Batırel,¹⁸ Günay Tuncer,² Cemal Bulut,² Fatma Sırmatel,¹⁹ Asım Ulçay,²⁰ Ergenekon Karagöz,²⁰ Derviş Tosun,²¹ Alper Şener,²² Aynur Aynioğlu,¹¹ and Elif Sargın Altunok¹¹

✓ 22 merkez, 1214 naiv hasta

✓ GT1 %91.8

✓ GT2 %4

✓ GT3 %1.7

✓ GT4 %2.5

[Hepat Mon.](#) 2015 Apr; 15(4): e25142.

PMCID: PMC4426333

Published online 2015 Apr 25. doi: [10.5812/hepatmon.15\(4\)2015.25142](https://doi.org/10.5812/hepatmon.15(4)2015.25142)

PMID: [25972903](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/25972903/)

Distribution and Predominance of Genotype 3 in Hepatitis C Virus Carriers in the Province of Kahramanmaras, Turkey

[Ahmet Caliskan](#),^{1,*} [Ozlem Kirisci](#),¹ [Esra Ozkaya](#),¹ [Sevinc Ozden](#),¹ [Seray Tumer](#),¹ [Serkan Caglar](#),² [Selma Ates Guler](#),³ and [Hande Senol](#)⁴

➤ Uyuşturucu madde kullanan (UMK)

➤ 2010-2014

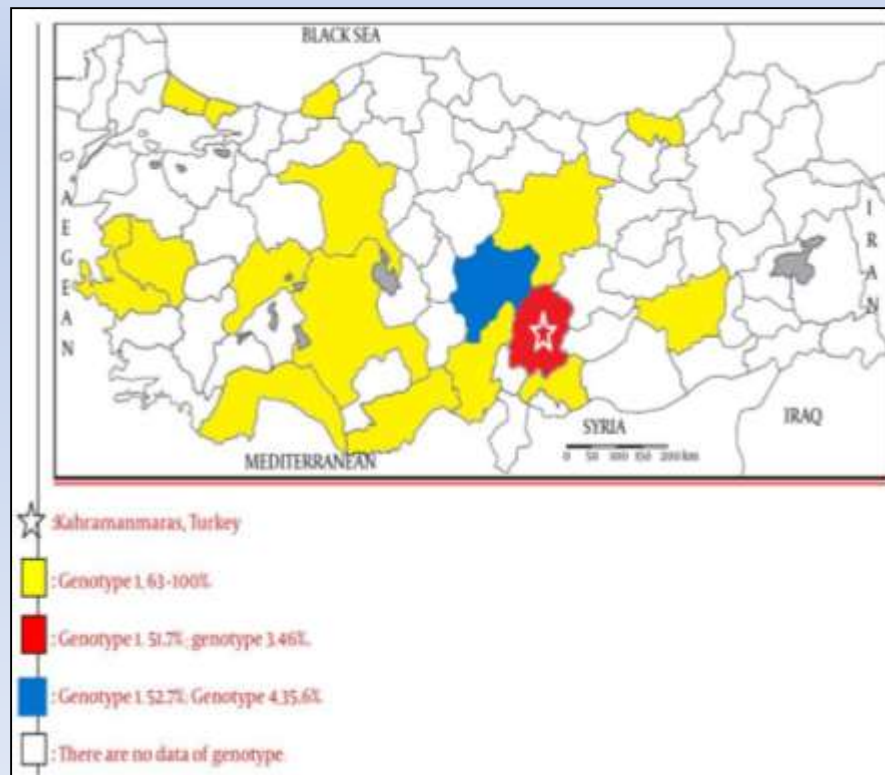
➤ 2736 Anti-HCV +

➤ 313 HCV RNA +

➤ %51.7 GT1

➤ %46 GT3

➤ **UMK (idrar testi +) %93.8 GT3**

Genotiplerin önemi ?

➤ Genotip 1 (özellikle 1b)

➤ Genotip 1 ve 4 daha az etkili

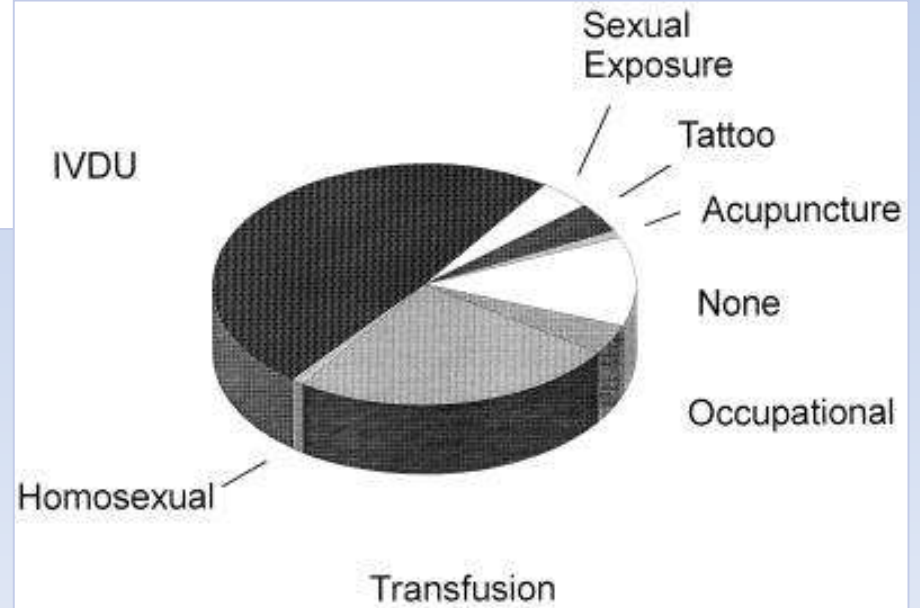
➤ Genotip 1b, 2a ve 2b

➤ Genotip 3 daha sık

HCV-Risk Faktörleri

- İV uyuşturucu kullanımı
- Kan ve kan ürünlerinin transfüzyonu
- Cinsel temas
- Güvenli olmayan terapötik enjeksiyonlar
- İğne batma yaralanması
- Akapunktur, dövme

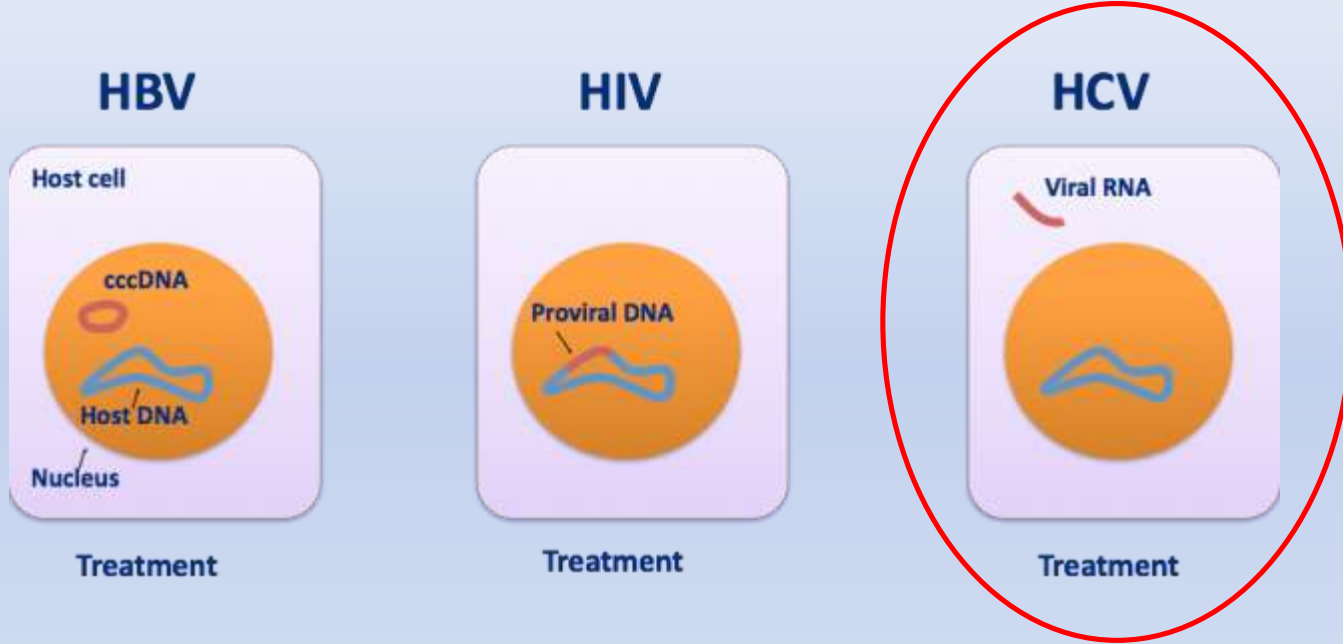
DSÖ Yüksek Risk Taşıyan Grupların Taranmasını Önermekte

- 1996 öncesi kan ve kan ürünleri nakli / organ nakli olanlar
- Enfekte kan ile temas eden yada kaza sonucu iğne batan sağlık çalışanları ve acil servis görevlileri
- Hemodiyaliz hastaları
- Uyuşturucu madde kullananlar
- Dövme / piercingi bulunanlar
- Cezaevine girmiş kişiler
- HIV enfeksiyonu olanlar
- Hepatit C'li anneden doğanlar

WHO Global Health sector strategy on viral hepatitis2016–2021. Available at <http://www.who.int/hepatitis/strategy2016-2021/ghss-hep/en/> (accessed March 2017).

HCV'de kür şansı mevcut

- HIV ve HBV gibi değil

- Kalıcı viral yanıt(KVY) = **KÜR**
- KVY: Morbidite ve mortalitede azalma

cccDNA: covalently closed circular DNA

Pawlotsky JM. J Hepatol 2006;44:S10–3;
Siliciano JD, et al. J Antimicrob Chemother 2004;54:6–9;
Lucas GM. J Antimicrob Chemother 2005;55:413–6

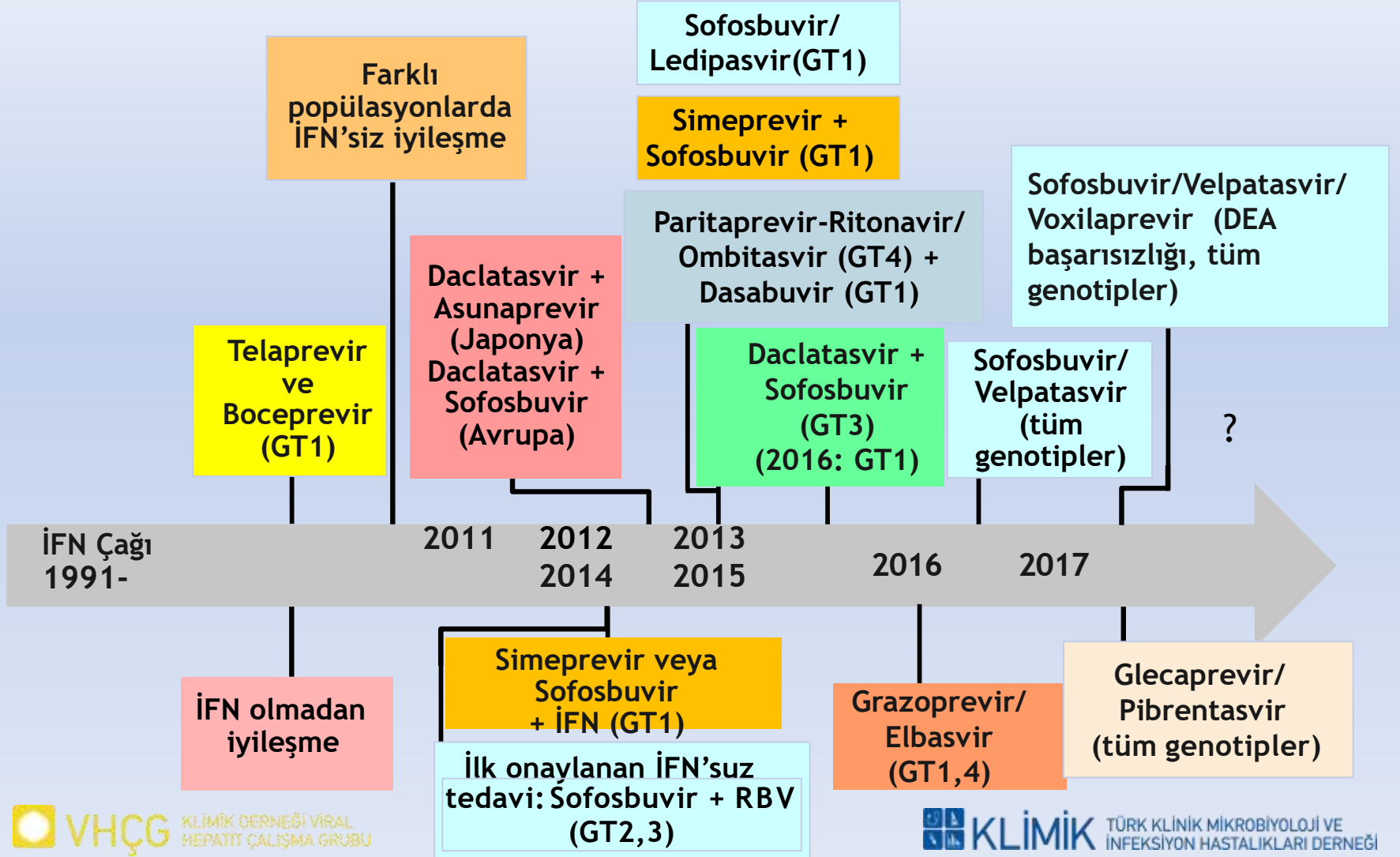
HCV enfeksiyonunda tedavinin amaçları

Viral eradikasyonu sağlamak

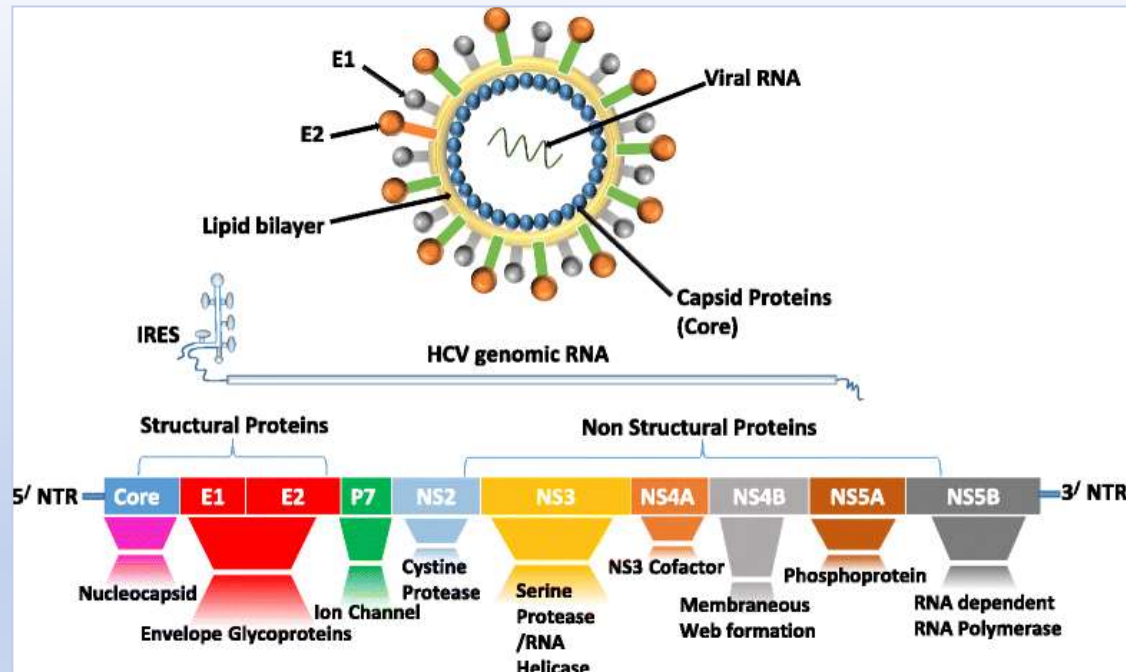

- **Siroz, dekompanse siroz**
- **Hepatoselüler kanser (HSK)**
- **Ekstrahepatik hastalıkların gelişmesini önlenmek**
- **Mortaliteyi azaltmak**
- **HCV bulaşmasını önlemek**

HCV tedavisinin evrimi

Proteaz inh. NS5A NS5B NS3 NS4A

- Glecap**previr** + pibrenta**svir**
- Parita**previr**/ritonavir + Ombita**svir** + Dasa**buvir**
- Daclata**svir**
- Sofos**buvir** + ledipa**svir**
- Elba**svir** + Grazo**previr**

..... **previr** = **P**roteaz inh
.....**asvir** = **NS5A**
.....**buvir** = **NS5B**

Epidemiyoloji

- HCV enfeksiyonu küresel ölçekte önemli bir halk sağlığı sorunu
- DSÖ 2030 eliminasyon hedefi
  - HCV enfeksiyonu tanısı, tedavisi ve yeni bulaşmaların engellenmesi

Dünya'da ve Türkiye'de Hepatit C

- Dünya genelinde hepatit C prevalansı %1'dir.¹
- Türkiye'deki prevalans ise %0,5-1'dir.³
- Hepatit C virüsü ile enfekte olanların büyük çoğunluğunun bu durumun farkında olmadığı düşünülmektedir.²

Türkiye'deki karaciğer hastalıkları içinde HCV enfeksiyonunun rolü.³

Kronik Hepatitlerde

%25

siroz

%18

HC

%20

Transplantasyon bekleme listesinde

%15

1. Polaris Observatory HCV Collaborators. Lancet Gastroenterol Hepatol 2017; 2:161–176.

2. www.cdc.gov/hepatitis/hcv/cfaq.htm(ErişimTarihi: Ocak2020)

3. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/Bulasici-hastaliklar/db/duyurular/Turkiye_Viral_Hepatit_Onleme_ve_Kontrol_Programi/Turkiye_Viral_Hepatit_Onleme_ve_Kontrol_Programi_TR.pdf (29.02.2021 erişimtarihi)

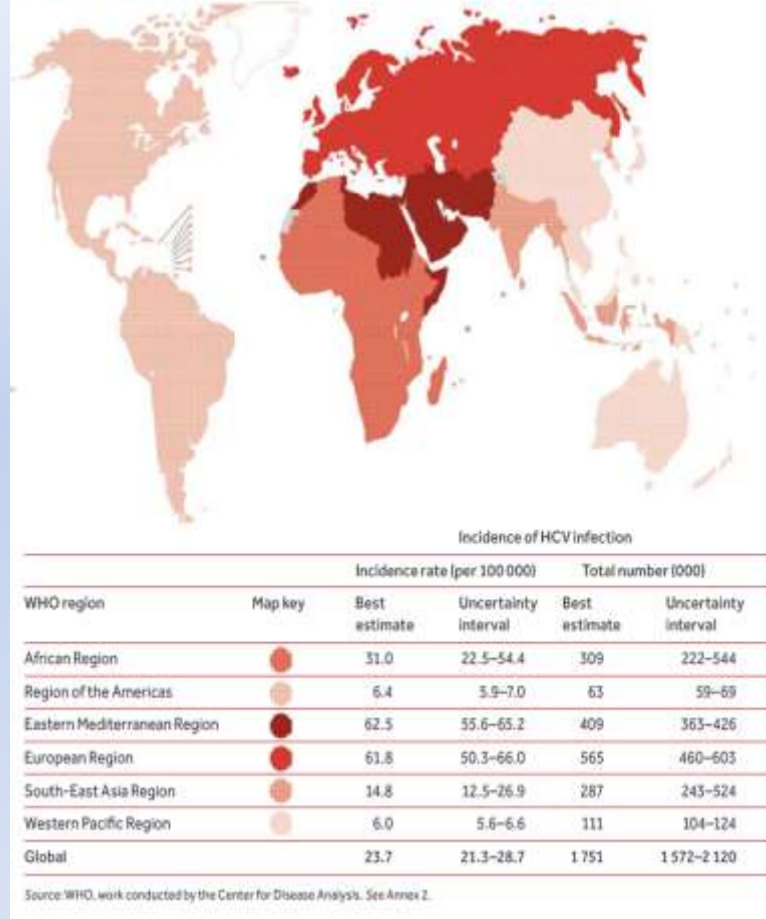
Dünyada HCV enfeksiyonunun 3 farklı epidemiyolojik paterni vardır

- **Geçmişte sağlık bakımı sırasında HCV bulaşması olan toplumlar/ülkeler**
  - Yaşlılarda prevalans pik yapmaktadır (Japonya, Türkiye)
- **İV ilaç kullanımının ön planda olduğu gelişmiş ülkeler**
  - En yüksek prevalans orta yaş grubundadır
- **Enfeksiyonun önemli düzeyde bulaşmaya halen devam ettiği topluluklar veya bölgeler (Mısır gibi)**
  - Tüm yaş gruplarında enfeksiyon oranı yüksektir

HCV enfeksiyonu insidansı

- HCV ile enfekte kişi sayısının artış veya düşüşte olduğunu belirlemek için HCV ile enfekte yeni olgu sayısını ölen ya da kür sağlanan HCV olgu sayısı ile karşılaştırmak gerekir
  - DSÖ'nün 2015 yılındaki tahmin edilen yeni enfekte olgu sayısı **1.75 milyon**
  - Bu rakam tahmin edilen son dönem HCV enfeksiyonu nedeni ile ölen olgu sayısı (n:399.000) ve kür sağlanan olgu sayısının (n:843.000) çok üzerindedir
- Global epidemi gerekli önlemlerin boyutu artırılmadıkça devam edecektir

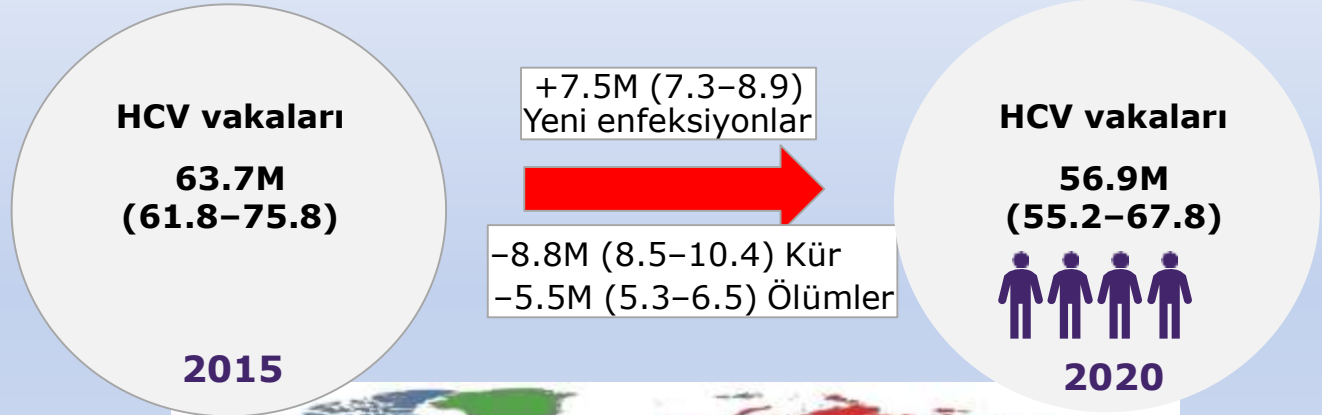
Table 1 (with map). Incidence of HCV infection in the general population, by WHO region, 2015: 1.75 million new infections in 2015

Global Hepatitis Report, 2017

HCV Epidemiyolojisi 2020

Viremik enfeksiyonlar 2015'e göre düşüş eğilimindedir

Prevalans (Viremik)

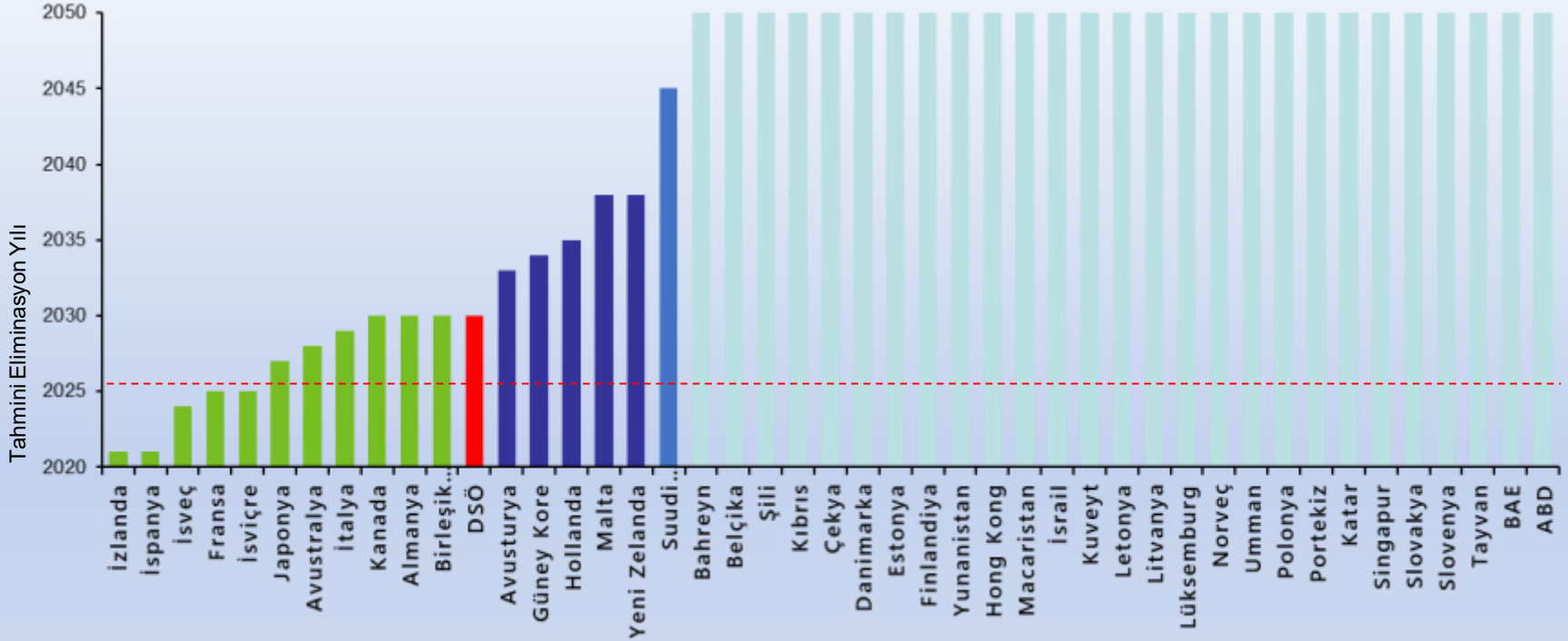
Green	0.00%–0.35%
Blue	0.36%–0.70%
Yellow	0.71%–1.30%
Orange	1.31%–2.30%
Red	2.31%–4.69%

Blach S, et al. LGH 2021 in press and AASLD 2021; (oral presentation #100).

https://www.natap.org/2021/AASLD/AASLD_58.htm 06.04.2022

COVID-19 Öncesi HCV Eliminasyonu

Grafik 2 no'lu referanstan uyarlanmıştır.

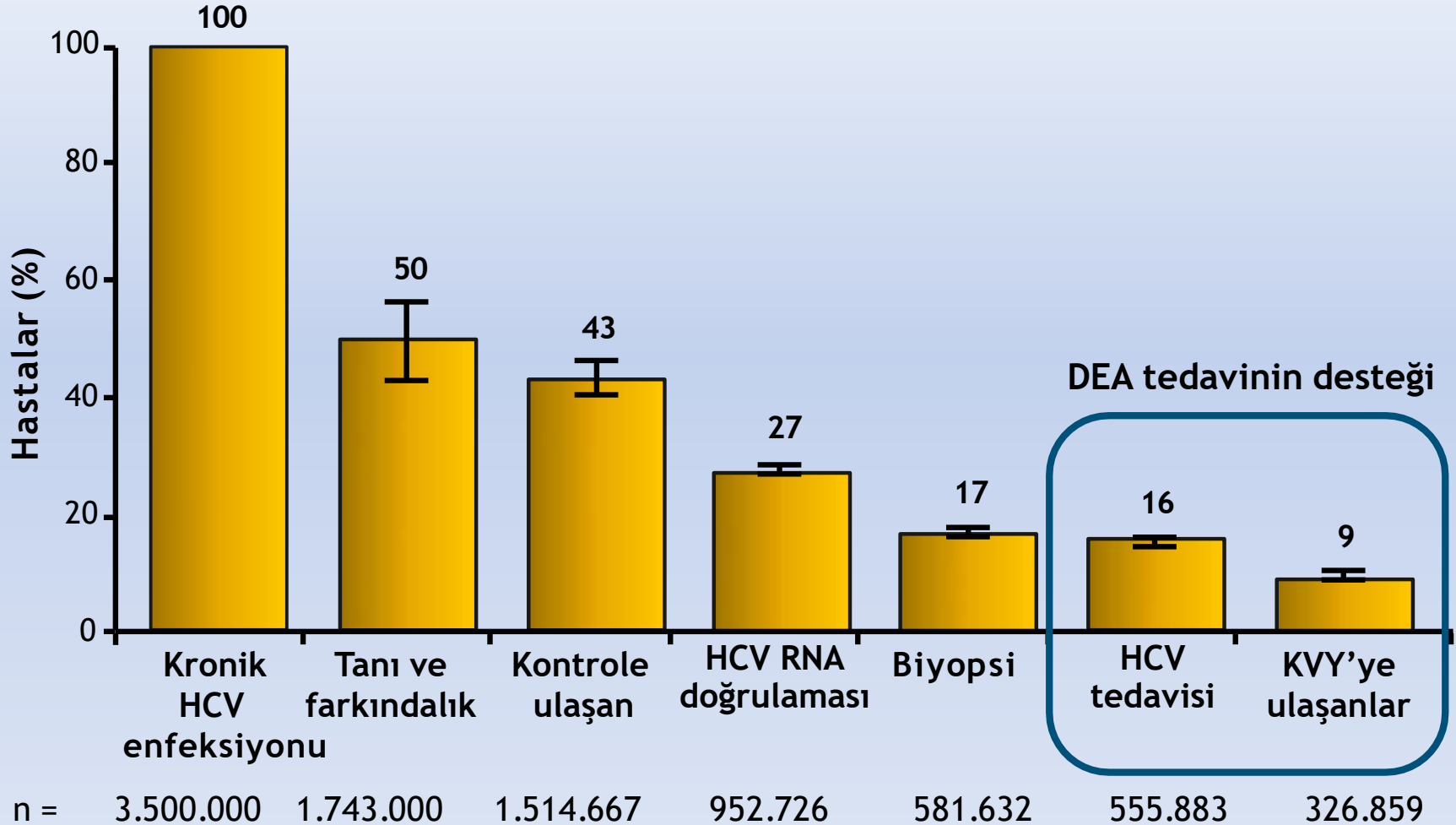
Dünya Sağlık Örgütü HCV eliminasyon hedeflerine ulaşmak için yalnızca **10 yıl kalmış**

COVID-19 öncesi bile, birkaç ülkenin hedefindeydi. ¹

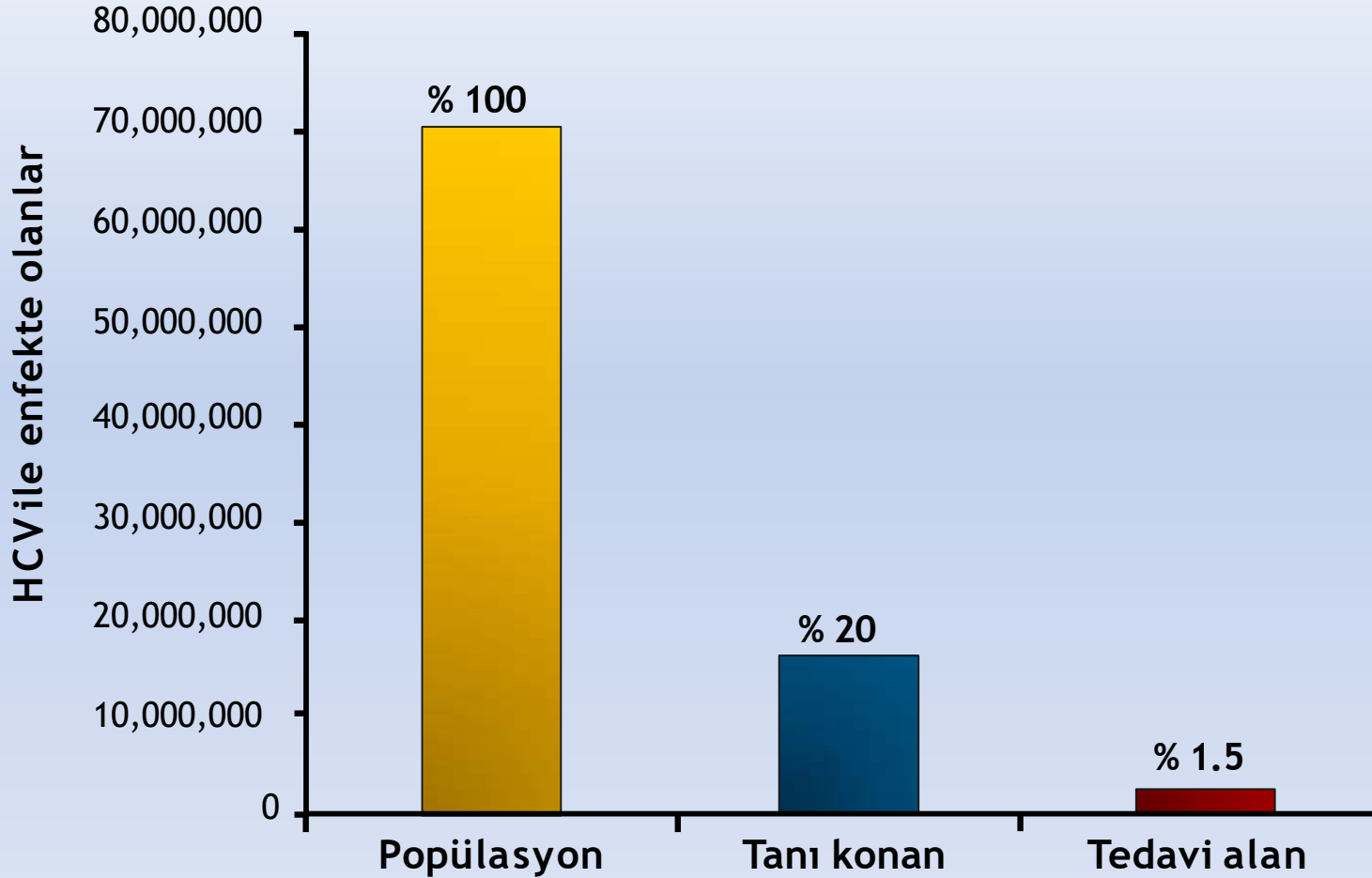
COVID-19 öncesi (2019), Türkiye'de tedavi edilen hasta oranı %14 idi. ³

Blach S, et al. *J Hepatol* 2020.
Razavi H, et al. *J Hepatol* 2020;73:S317-8.
<https://cdfound.org/dashboard/polaris/dashboard.html>

HCV enfeksiyonunda tanı ve tedavi süreci (ABD)

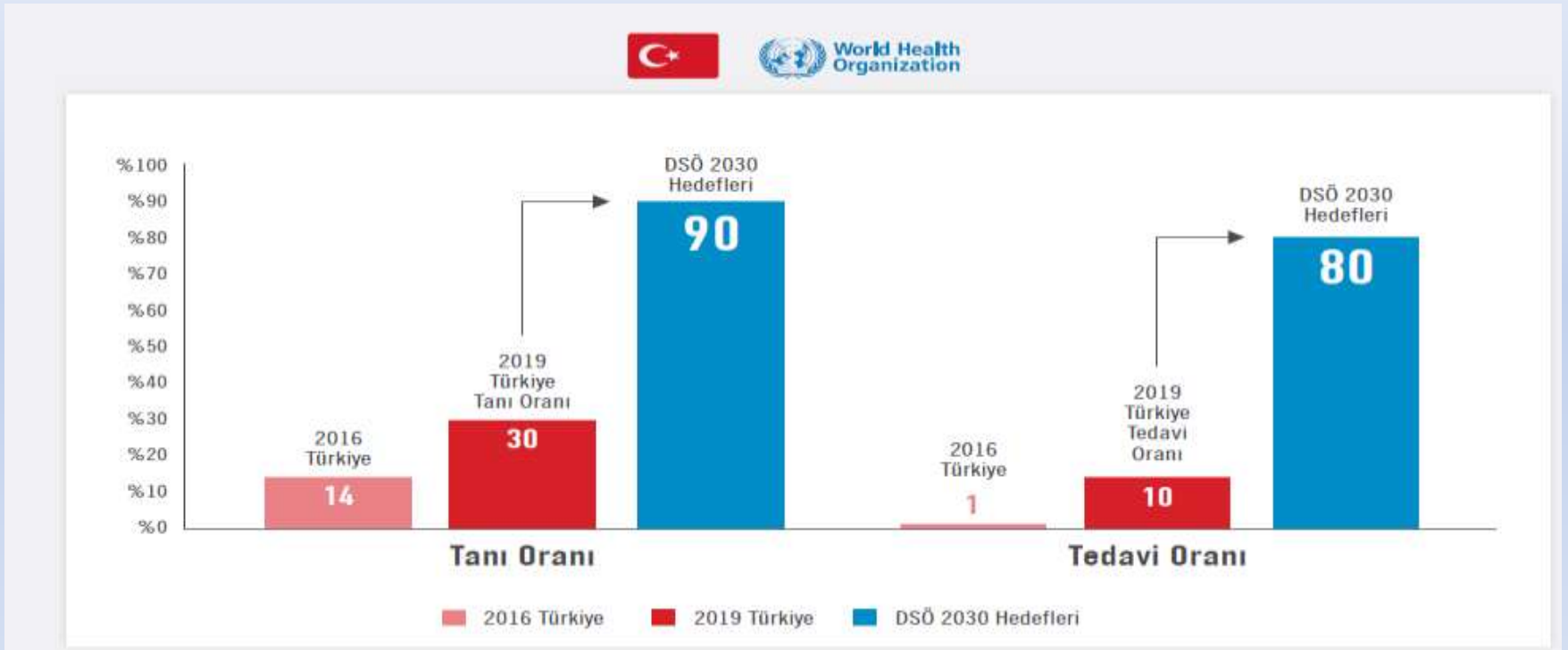

Küresel olarak HCV enfeksiyonu izlemindeki süreç

WHO 2015. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs164/en/>

Ülkemizde tanı ve tedavi oranları

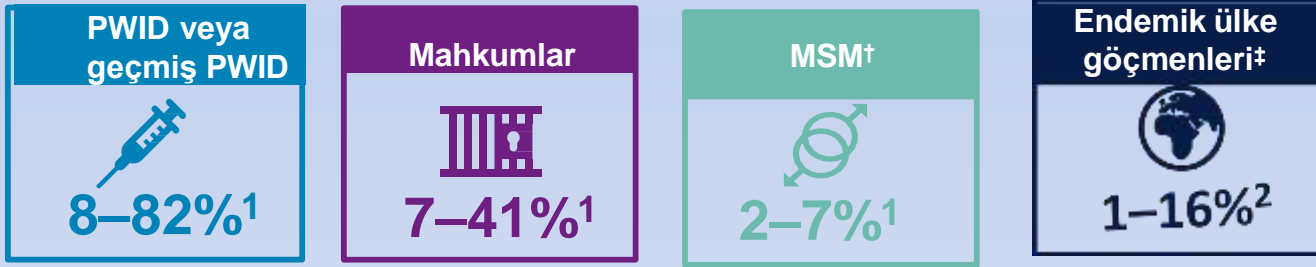
<https://cdafound.org/dashboard/polaris/dashboard.html> (16.04.2021)

Yeni HCV enfeksiyonlarının önemli bir kısmı yüksek risk gruplarında olmaktadır

Tedavi naiv sirotik olmayan hasta popülasyonu; yüksek bulaşma riski olan, sağlık hizmetlerine ve HCV tedavisine erişim ve devamı daha zor olan, hassas hasta gruplarını içerir

Hassas hasta grupları arasında global prevalans

[†] Romania, Russia, Italy, Poland, Morocco, Pakistan, Ukraine, Egypt, Kazakhstan, Nigeria; [‡]HIV-positive MSM.
MSM, men who have sex with men; PWID, people who inject drugs.

1. Han R, et al. *BMC Infect Dis* 2019; **19**:655; doi: [10.1186/s12879-019-4284-9](https://doi.org/10.1186/s12879-019-4284-9);
2. Falla A, et al. *BMC Infect Dis* 2018; **18**:42; doi: [10.1186/s12879-017-2908-5](https://doi.org/10.1186/s12879-017-2908-5);

The Prevalence of Hepatitis B and C Among Prisoners in Kahramanmaraş, Turkey

266 mahkum

**Hırsızlık, cinsel taciz, madde kullanımı
veya satışı nedeniyle Kahramanmaraş
Cezaevi hükümlüleri**

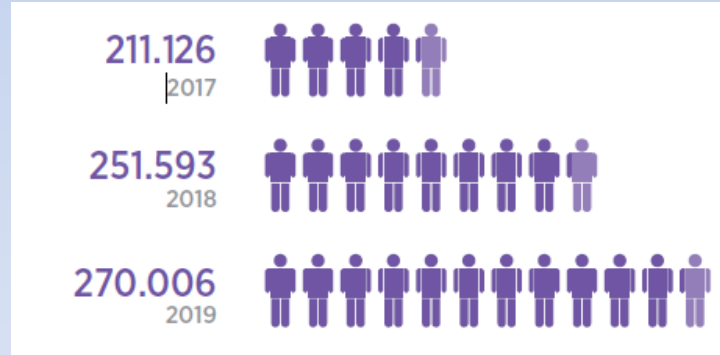
- HBsAg %2.6
- AntiHBs %35
- Anti HCV %17,7

TC.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Emniyet Genel Müdürlüğü

Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı
TÜRKİYE UYUŞTURUCU RAPORU 2020

2019 yılında 156.076 şüpheliye (%70,94) kullanma amaçlı uyuşturucu madde satın almak/kabul etmek/ bulundurmak (TCK m.191) nedeniyle işlem yapılmış

Madde kullananlarda
Ayaktan tedavi başvurusu sayıları

http://www.narkotik.pol.tr/kurumlar/narkotik.pol.tr/TUB%C4%B0M/TU%CC%88RKI%CC%87YE-UYUS%CC%A7TURUCU-RAPORU_26-HAZI%CC%87RAN-FI%CC%87NAL-1.pdf 17.03.2021

TC.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Emniyet Genel Müdürlüğü

Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı
TÜRKİYE UYUŞTURUCU RAPORU 2020

- 2019 yılında yataklı tedavi merkezlerine yapılan başvuru sayısı 17.079'dur.
  - Mükerrer vakalar çıkarıldığında elde edilen toplam kişi sayısı 12.495'tir.
- 2019 yılında tedaviye başvuranların %38,5'i ilk kez tedavi gördüğünü,
  - %60,4'ü ise daha önce tedavi gördüğünü belirtmiştir.

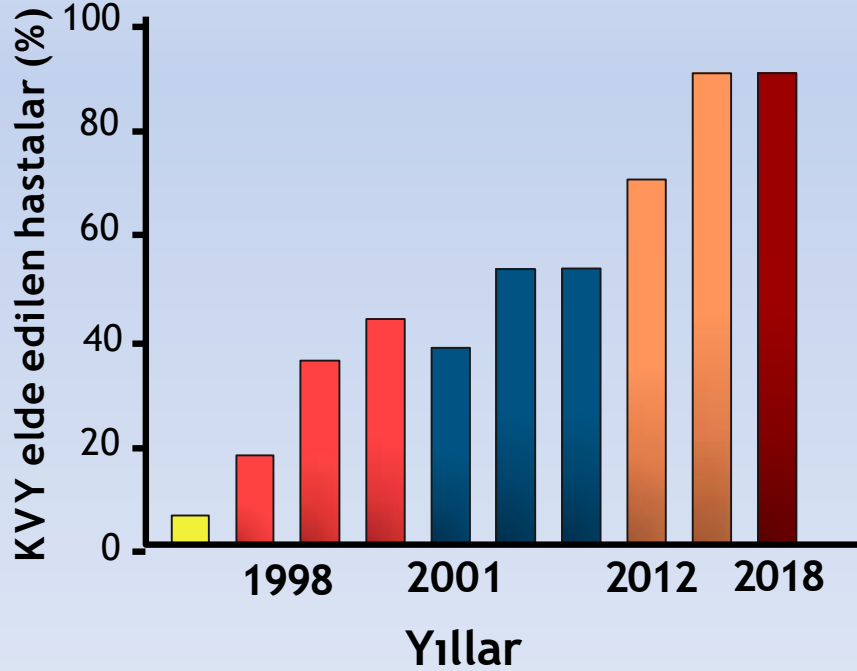
Hepatit C için test edilen 2.551 kişiden 999'unda (%39,2) pozitif sonuç

http://www.narkotik.pol.tr/kurumlar/narkotik.pol.tr/TUB%C4%B0M/TU%CC%88RKI%CC%87YE-UYUS%CC%A7TURUCU-RAPORU_26-HAZI%CC%87RAN-FI%CC%87NAL-1.pdf 17.03.2021

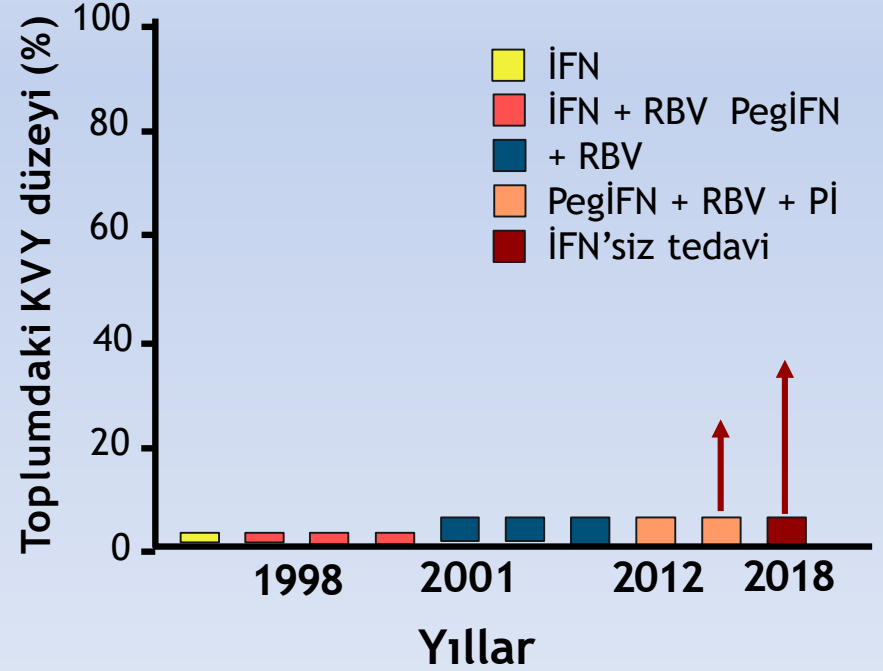
Tedaviden önceki gereksinimler

➤ Bireysel tedavi kolay, toplumda eliminasyonu sağlamak **GÜÇ!**

Hastalardaki KVY

Toplumdaki KVY

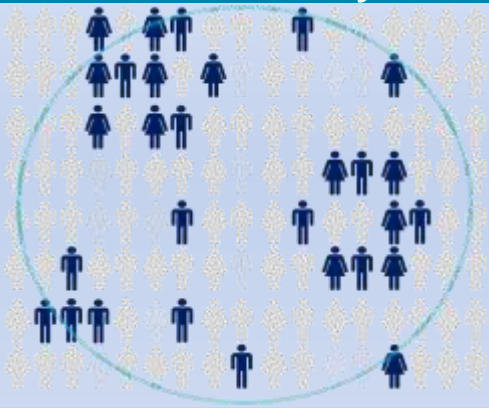
Hedefe Yönelik Mikro-Eliminasyon Yaklaşımının Kullanımı, Eliminasyon Hedeflerini Daha Ulaşılabilir Hale Getirebilmektedir

Mikro-eliminasyon yaklaşımları, ulusal eliminasyon hedeflerini, bireysel hasta popülasyonları için daha küçük, daha yönetilebilir hedeflere ayırabilmektedir

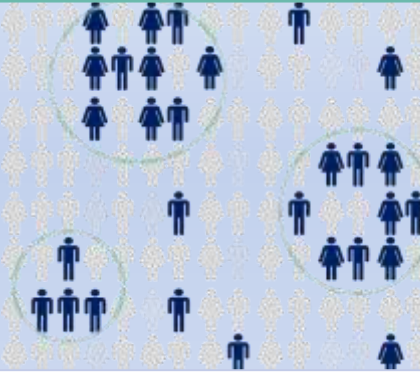

Makro-eliminasyon

HCV taraması, bakıma yönlendirme ve tedavi için jenerik yöntemlerle tüm popülasyon hedeflenmektedir

Mikro-eliminasyon

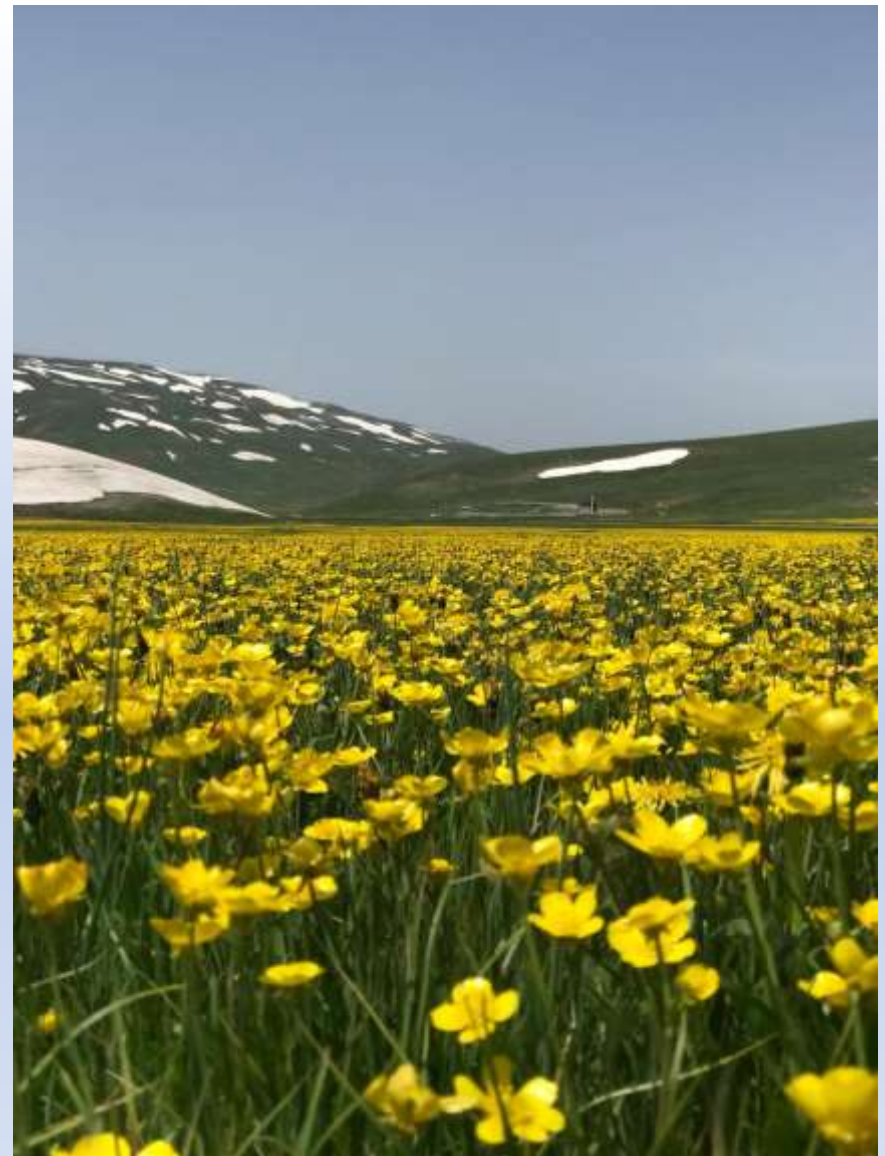

Daha az göz korkutucu, daha az karmaşık ve daha düşük maliyetli olan, HCV enfeksiyonunun bulunduğu spesifik alt-popülasyonlar hedeflenmektedir

Mikro-eliminasyon, sonuçta makro-eliminasyona yol açmalıdır

Sonuç

- **HCV eliminasyonu ulaşılabilir bir hedef**
  - İş birliği
  - Eğitim
  - Farkındalık
  - Risk taşıyan grupların taranması
  - Erken uyarı sistemlerinin kurulması
  - Tedaviye erişimin artırılması
  - **Mikro-eliminasyon çalışmalarının katkısı değerli**

Teşekkürler...